

LAPSEVANEM, TEA OMA ÕIGUSI!

**MIDA TEHA, KUI SIND
ON LAPSEVANEMANA
EBAVÕRDSELT KOHELDUD?**

KAHTLUSE KORRAL ...

- 1 PANE OMA MURE TÄPSELT KIRJA.**
- 2 VÕTA VOLINIKUGA ÜHENDUST.
VÕID JÄÄDA ANONÜÜMSEKS.**
- 3 SAAD VOLINIKULT TEADA, KAS SINU
ÕIGUSI ON RIKUTUD JA KUIDAS LEIDA
OLUKORRALE LAHENDUS.**

SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE
JA VÕRDSE KOHTLEMISE VOLINIK

Rahastatud Euroopa Liidu õiguste,
võrdõiguslikkuse ja kodakondsuse
programmist 2014-2020

LAPSEOOTEL TÖÖTAJA

Lapseootel töötajana on sul õigus nõuda **ajutiselt terviseseisundile vastavat tööd**. Kui tööandjal ei ole teist tööd, mis vastaks arsti soovitatule, võid töö tegemisest ajutiselt keelduda. Tööandja ei või sinult nõuda ületunnitöö tegemist. Rasedana ja väikelapse või puudega lapse vanemana on sul õigus keelduda tööst väljaspool töölepinguga kokkulepitud kohta.

Koondamise korral kaitseb sind seadusest tulenev **keeld koondada rasedat või naist, kellel on õigus saada rasedus- ja sünnituspuhkust**. Sinuga ei tohi töölepingut lõpetada ka töövõime vähenemise alusel.

Sul on õigus saada **rasedus- ja sünnituspuhkust** 140 kalendripäeva ja selle saad välja võtta alates 70. kalendripäevast enne eeldatavat sünnituse tähtaega. Rasedus- ja sünnituspuhkuse eest on sul õigus saada hüvitist 100 protsenti keskmisest töötasust, mis arvestatakse rasedus- ja sünnituspuhkusele jäämisele eelneva kalendriaasta alusel. Rasedus- ja sünnituspuhkuse või lapsehoolduspuhkuse lõppemise järel on sul õigus kasutada enne rasedus- ja sünnituspuhkusele ja lapsehoolduspuhkusele jäämist väljateenitud, kuid kasutamata põhipuhkust. ●

ISAPUHKUS

Sul on õigus saada isapuhkust 30 kalendripäeva. Seda on võimalik kasutada ühes osas või osade kaupa ajavahemikus 30 päeva enne arsti või ämmaemanda määratud eeldatavat lapse sünnikuupäeva kuni lapse kolmeaastaseks saamiseni. Õigus isapuhkusele ei sõltu sellest, kas lapse isa on lapse emaga abielus või mitte. Isapuhkuse eest makstakse isale täiendavat vanemahüvitist. ●

TÖÖLE NAASMINE

Tööandja ei tohi töötajaid kohelda ebasoodsamalt lapsevanemaks olemise ja perekondlike kohustuste täitmise tõttu. Lapsehoolduspuhkusel viibimine on otseselt seotud nende kohustuste täitmisega.

Rasedus- ja sünnituspuhkusel ning sellele järgneval lapsehoolduspuhkusel olles sinu **töösuhe ei katke**. Lapsehoolduspuhkuselt naasnuna pead sa tagasi saama oma või sellega võrdväärse töökohta. Sulle ei tohi pakkuda madalamat töökohta ega palka ega rakendada katseaega ega vähendatud tasuga sisseelamisaega. Tööandja peab silmas pidama, et

lapsehoolduspuhkusel olija on töölt eemal ajutiselt ja töökorralduse muutmisel peab ta sellega arvestama. Kui tööandjal ei ole võimalik varasemat töökohta tagasi anda, tuleb töösuhte lõpetamise vältimiseks pakkuda muud sobivat tööd. Tööandja ei või ühepoolselt muuta varem töölepingus kokku lepitud tingimusi (nt tööülesanded, töötasu). ●

PALK

Tööle naastes tuleb sulle maksta vähemalt sama suurt töötasu, kui sul oli enne puhkusele minekut. Kui ettevõttes või asutuses on toimunud üldine palgatõus, tuleb ka sulle maksta sama suurt töötasu nagu teistele töötajatele samaväärse töö eest. ●

KOOLITUS

Kui ettevõttes on toimunud olulised muutused ja sa vajad töö jätkamiseks koolitust, on tööandja kohustatud koolitama sind samamoodi nagu teisi töötajaid. ●

OSALINE VÕI TÄISKOORMUS

Osalise- või täiskoormusega töötamisel tuleb tööandjal lähtuda sinu tahtest ja võimalustest. Tööandja peab sind teavitama osalise tööajaga töötamise võimalusest, kuid kui sa ei soovi oma tööaja kokkulepet muuta, saad jätkata töötamist kokkulepitud koormusega. Tööandja ei või töölepingut üles öelda põhjusel, et täistööajaga töötaja ei soovi jätkata töötamist osalise tööajaga või osalise tööajaga töötaja ei soovi jätkata töötamist täistööajaga. Kui sa ise avaldad soovi tööajakorraldust muuta, tuleb tööandjal kaaluda mõlema poole huvisid ja võimaluse korral sinu soovile vastu tulla. ●

TÖÖ ÜMBERKORRALDAMINE JA KOONDAMINE

Tööandjal on õigus oma ettevõttes tööd ümber korraldada, sealhulgas töökohti koondada.

Koondamise korral tuleb sama tööd tegevate töötajate hulgast tööle jätta alla kolmeaastast last kasvatavad vanemad. Alles seejärel võib koondatavate ringist valida töötajad, kellega töösuhe lõpetada. ●

LAPSE RINNAGA TOITMINE

Kui toidad last rinnaga, on sul õigus saada töötamisel lisavaheaegu kuni lapse pooleteiseaastaseks saamiseni. Lisavaheaeg tuleb anda iga kolme tunni järel kestusega iga kord mitte alla 30 minuti. Kui kuni pooleteiseaastaseid lapsi on kaks või enam, peab lapse toitmiseks antava vaheaja kestus olema vähemalt üks tund. ●

ÕIGUS LASTEAIA- KOHALE VÕI LAPSEHOIULE

Sul on õigus omavalitsuselt taotleda lapsele kohta lasteaias ja kohalik omavalitsus peab lapsele sobiva koha võimaldama mõistliku aja jooksul. Mõistlikuks ajaks loetakse kuni kahte kuud. Sa võid nõuda omavalitsuselt eralasteaia või eralapsehoiu kulude hüvitamist, kui lapsele munitsipaalasteaia kohta ei antud. ●

ÕIGUS RAVIKINDLUSTUSELE

Sul on õigus ravikindlustusele, kui sa vastad sotsiaalmaksu seaduses kehtestatud tingimustele ja kasvatad:

- alla 3-aastast last;
- vähemalt kolme alla 19-aastast Eestis elavat last, kellest vähemalt üks on alla 8-aastane;
- vähemalt seitset alla 19-aastast last;
- vähemalt ühte alla 8-aastast last või 8-aastast last kuni esimese klassi lõpetamiseni või vähemalt kolme alla 16-aastast last.

Riik maksab sotsiaalmaksu ka eestkostja või hooluspere vanema eest. ●

KUHU PÖÖRDUDA?

- **Võrdsete võimaluste voliniku** (ametliku nimega soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise voliniku) poole pöördu, kui tunned, et sind on halvemini koheldud soo, rahvuse, rassi, usutunnistuse, veendumuste, vanuse, puude või seksuaalse sättumuse tõttu. Volinikult võid abi paluda siis, kui ebasoodsam kohtlemine on seotud raseduse ja sünnitamisega, lapsevanemaks olemisega ja perekondlike kohustuste täitmisega või kui sind on sooliselt või seksuaalselt ahistatud.

Telefon: 626 9059

E-post: avalduk@volinik.ee

Koduleht: www.volinik.ee

Euroopa Komisjoni toetus käesoleva väljaande koostamisele ei tähenda väljaandes esitatud andmete kinnitamist. Voldik peegeldab autorite seisukohti. Euroopa Komisjon ei vastuta selles sisalduva teabe kasutamise eest.

- **Tööinspeksioon** annab nõu töösuhteid puudutavates küsimustes. Töövaidluse korral pöördu töökoha piirkonna töövaidluskomisjoni poole.

Telefon: 640 6000 • E-post: jurist@ti.ee

Töövaidluskomisjonile avalduse esitamine: avalduked.tvk@ti.ee

Koduleht: www.ti.ee; www.tooelu.ee

- **Õiguskantsleri** poole võid pöörduda, kui leiad, et mõni õigusnorm on põhiseadusega vastuolus või kui sinu hinnangul on mõni ametiasutus sinu või sinu lapse suhtes käitunud ebaõiglaselt. See võib puudutada näiteks nii koolikorraldust ja lastekaitset kui ka sotsiaalteenuste osutamist.

Telefon: 693 8404 • E-post: info@oiguskantsler.ee

Koduleht: www.oiguskantsler.ee

- **Sotsiaalkindlustusametisse** pöördu perehüvitiste, elatisabi ja lastekaitse küsimustega.

Telefon: 612 1360

E-post: info@sotsiaalkindlustusamet.ee

Koduleht: www.sotsiaalkindlustusamet.ee

- **Kohalikku omavalitsusse** pöördu, kui vajad lasteaia kohta. Lastekaitse- või sotsiaaltöötaja käest saad alati abi paluda näiteks laste turvatunde, heaolu ja arengu küsimuste korral. Kontaktid leiad elukohajärgse kohaliku omavalitsuse veebilehelt.